

Dosarul nr. 3r-188/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. M. Gandrabur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, I. Muruianu, G. Dașchevici)

DECIZIE

14 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan

Nicolae Craiu

examinând recursurile depuse de către Gheorghe Răileanu și Primăria orașului Cimișlia,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată formulată de către Gheorghe Răileanu împotriva Agenției de Mediu, terți Primarul orașului Cimișlia, Consiliul orașului Cimișlia și Inspekția pentru Protecția Mediului Cimișlia cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva încheierii din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost declarate inadmisibile apelurile depuse de Gheorghe Răileanu și Primăria orașului Cimișlia împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, pe motiv că apelanții nu au prezentat motivarea apelului în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) Cod administrativ,

c o n s t a t ă:

La data de 17 decembrie 2019, Răileanu Gheorghe a promovat acțiune în contencios administrativ împotriva Agenției de Mediu, terți Primarul orașului Cimișlia, Consiliul orașului Cimișlia și Inspekția pentru Protecția Mediului Cimișlia, solicitând anularea actului administrativ de respingere a cererii privind eliberarea acordului de mediu pentru construcția lacului de acumulare a apei în lunca râului Cogâlnic și obligarea emiterii acordului de mediu pretins.

Prin hotărârea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Gheorghe Răileanu împotriva Agenției de Mediu, terți Primarul orașului Cimișlia, Consiliul orașului Cimișlia și Inspekția pentru Protecția Mediului Cimișlia cu privire la anularea refuzului în eliberarea Acordului de mediu și obligarea emiterii acestuia.

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 16 decembrie 2020, Răileanu Gheorghe a declarat apel (nemotivat) împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani. De asemenea și Primarul

orașului Cimișlia, manifestând dezacordul cu hotărârea primei instanțe, a depus apel (nemotivat) la 16 decembrie 2020.

Potrivit materialelor cauzei, hotărârea integrală din 17 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani a fost comunicată lui Răileanu Gheorghe la 5 februarie 2021, iar Primarului orașului Cimișlia la 1 februarie 2021 (f.d. 30, 36, Vol.I).

La 16 februarie 2021, cauza a fost expediată în adresa Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul, deoarece apelanții nu au prezentat motivarea apelului în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

La 06 aprilie 2021, primarul orașului Cimișlia a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii instanței de apel și remiterea cauzei civile la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea cauzei în fond (f.d. 53-56).

În motivarea recursului, recurentul a indicat că instanța de apel nu a probat notificarea hotărârii de către instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 368 Cod procedură civilă. În opinia sa, instanța de apel urma să comunice hotărârea motivată și să acorde termen pentru a depune apelul motivat, în corespundere cu dispozițiile art. 235 Cod administrativ.

Pe 08 aprilie 2021, la Curtea de Apel Chișinău a fost înregistrată cererea de recurs depusă de Gheorghe Răilean împotriva încheierii din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, recurentul solicitând casarea încheierii instanței de apel, adoptarea deciziei de repunere în termen și declarare a admisibilității apelului (f.d. 57-58).

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

Examinând cererile de recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată netemeinicia acestora, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Încheierea Curții de Apel Chișinău a fost emisă la data 16 martie 2021 și notificată recurenților Gheorghe Răilean și Primarul orașului Cimișlia la data de 27 martie 2021 (f.d. 49, vol. II) și, respectiv, 26 martie 2021 (f.d. 47, vol. II).

Recurenții s-a conformat prevederilor legale și, în termen, au depus recurs împotriva încheierii din 16 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În speță, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece, în cererile de recurs, argumentele au fost expuse cu suficientă claritate.

Examinând recursurile, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a le respinge, pentru următoarele considerente.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă o decizie de respingere a recursului.

În conformitate cu art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată, care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel. (2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

În conformitate cu art. 235 Cod administrativ, dacă cererea de apel nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 233 alin. (1), (2) și art. 234 alin. (1), judecătorul stabilește apelantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă apelantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea de apel se consideră depusă la data inițială.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

Conform art. 97 alin. (1) Cod administrativ notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. (2) Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice. (3) Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Potrivit art. 109 Cod administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Astfel, din actele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 17 noiembrie 2020 a

Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Gheorghe Răileanu împotriva Agenției de Mediu, terți Primarul orașului Cimișlia, Consiliul orașului Cimișlia și Inspekția pentru Protecția Mediului Cimișlia cu privire la anularea refuzului în eliberarea Acordului de mediu și obligarea emiterii acestuia.

La 16 decembrie 2020, cu respectarea termenului de atac prevăzut de art. 232 Codul administrativ, Gheorghe Răileanu și primarul orașului Cimișlia au înaintat apel nemotivat împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, invocând motive de ilegalitate, urmînd ca circumstanțele de drept și de fapt să le indice după primirea hotărârii motivate (f.d.31-35, vol. II).

La 15 ianuarie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a expediat în adresa apelanților Gheorghe Răileanu și primarul orașului Cimișlia copia hotărârii motivate (f.d. 27, vol. II), recepționată de aceștia la 01 februarie 2021 și, respectiv, 05 februarie 2021, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei (f.d. 30 și 36, vol. II).

De asemenea, la 13 ianuarie 2021, pe pagina web a judecătoria Chișinău sediul Rîșcani a fost publicată hotărârea motivată: https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/c9447fa4-050e-43da-b215-230d74d95ed6.

Sub acest aspect, instanța de apel a reținut că apelanții Gheorghe Răileanu și primarul orașului Cimișlia au recepționat hotărârea motivată la 01 februarie 2021 și, respectiv, 05 februarie 2021.

Astfel, în conformitate cu art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, apelantul Gheorghe Răileanu urma să depună motivarea apelului până la data de 9 martie 2021, iar Primarul orașului Cimișlia - pînă la data de 3 martie 2021, inclusiv.

În termenul stabilit de lege, apelanții Gheorghe Răileanu și primarul orașului Cimișlia nu au depus motivarea apelului și nu au solicitat repunerea în termen, motiv pentru care instanța de apel corect, în conformitate cu art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, a declarat apelul inadmisibil.

Reieșind din circumstanțele de fapt stabilite și conform normelor de drept menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că instanța de apel just a menționat că, prin expedierea hotărârii motivate în adresa apelanților Gheorghe Răileanu și primarul orașului Cimișlia, aceștia au fost notificați, urmînd să depună în termen de 30 de zile apelul motivat, și anume, pînă la data de 3 și 9 martie 2021, inclusiv.

La aspectul dat, Colegiul notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului, cât și ale intimatului, astfel instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale.

Imperioasă speței este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac urmărește să asigure o bună

administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. S-a subliniat că aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume, să garanteze securitatea juridică, fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu, care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda încredere și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza *Brumărescu c. României*, cauza *Marckx c. Belgiei*).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în cauza *Ponomaryov c. Ucrainei* că, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Continuând șirul logic al dezideratelor expuse mai sus, Colegiul apreciază ca neviabil argumentul invocat de recurentul Gheorghe Răileanu privitor la necunoașterea și neinformarea sa cu privire la termenul de prezentare a apelului motivat de 30 zile, avînd în vedere principiul potrivit căruia nimeni nu poate invoca în apărarea sa necunoașterea legii (*nemo censetur ignorare legem*). Această regulă este amintită și în Decizia Curții Constituționale nr. 144 din 16 decembrie 2019 (pct. 20), dar și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a menționat în cauza *Emonet și alții v. Elveția*, 13 februarie 2007, § 85, că toate persoanele, indiferent dacă sunt sau nu reprezentate de un avocat, trebuie să cunoască legea (a se vedea DCC nr. 72 din 14 mai 2019, § 20).

Pentru aceleași considerente nu poate fi reținut argumentul recurentului Primarul orașului Cimișlia precum că acesta urma a fi preîntîmpinat de către Colegiul Civil al Curții de Apel, acordîndu-i-se un termen de prezentare a apelului motivat, deoarece termenul de prezentare a apelului motivat este instituit expres prin norma de la art. 232, alin.(2) din Codul administrativ și nu este acordat la discreția instanței.

Dacă recurentul are în vedere prevederile Codului de procedură civilă cu privire la acordarea unui termen pentru lichidarea neajunsurilor în cazul depistării neconformității cererii de apel, instanța de recurs ține să menționeze că legiuitorul, prin prisma art. 195 din Codul administrativ, a prevăzut aplicabilitatea prevederilor Codului de procedură civilă doar în cazul în care Codul administrativ nu stabilește unele etape procedurale.

Codul administrativ prevede că instanța de apel acordă apelantului termen pentru înlăturarea neajunsurilor dacă cererea de apel nu corespunde cerințelor prevăzute de art.211, alin.(1), lit. a) – d). Conform art. 211, alin.(1), lit. a) – d) din Codul administrativ în cererea de chemare în judecată se indică: a) instanța la care a fost depusă; b) numele și prenumele sau denumirea reclamantului, domiciliul

sau sediul acestuia; dacă reclamantul este o persoană juridică, se indică datele bancare și codul fiscal; c) numele și prenumele reprezentantului legal sau împuternicit și adresa lui, în cazul în care cererea se depune de un reprezentant; d) denumirea pârâtului în calitate de autoritate publică și sediul acesteia, reguli care se aplică și cererii de apel.

Din conținutul normei de drept sus-citate, rezultă că neprezentarea apelului motivat nu cade sub incidența acestor prevederi. Termenul de declarare a apelului motivat este stipulat expres în art. 232, alin. (2) din Codul administrativ, fiind un termen de decădere. Respectarea termenului de prezentare a apelului motivat este o obligație a apelantului și nu un drept discreționar al instanței.

În urma celor constatate, Colegiul menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, cu excepția cazului când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Conform art. 24, alin. (1) din Codul administrativ participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

În aceste circumstanțe, Colegiul conchide că instanța de apel corect a declarat inadmisibile apelurile depuse de către Gheorghe Răileanu și primarul orașului Cimișlia, deoarece aceștia nu au prezentat cererea de apel motivată în modul stabilit de art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Instanța de recurs consideră necesar de a menționa și faptul că Gheorghe Răileanu și primarul orașului Cimișlia, fiind conștientîți că au depus încă la 16 decembrie 2020 cererile de apel nemotivate, aveau obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile lor de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt, însă, ignorat de aceștia.

Față de cele ce preced, dat fiind că apelanții/recurenți Gheorghe Răileanu și Primarul orașului Cimișlia nu au prezentat apelul motivat în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, instanța de apel corect a declarat inadmisibilă cererea de apel.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate în cererile de recurs indică direct la nerespectarea de către apelanți/recurenți a drepturilor lor procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural, și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Din considerentele enunțate și având în vedere faptul că încheierea privind inadmisibilitatea apelurilor depuse de către Gheorghe Răileanu și Primarul

oraşului Cimişlia împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani este întemeiată şi adoptată cu respectarea cadrului legal, completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie ajunge la concluzia de a respinge recursurile.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie

d e c i d e :

Se resping recursurile depuse de către Gheorghe Răileanu şi Primarul oraşului Cimişlia.

Se menţine încheierea din 16 martie 2021 a Curţii de Apel Chişinău, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată formulată de Răileanu Gheorghe împotriva Agenţiei de Mediu, terţi Primarul oraşului Cimişlia, Consiliul oraşului Cimişlia şi Inspekţia pentru Protecţia Mediului Cimişlia cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil şi obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei
Judecătorul

Tamara Chişca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu